

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Sitnè habitus Fidei respectu omnium credendorum ejusdem
speciei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

Fidem infusam esse virtutem intellectuales.

Fides divina melius multo intellectum perfectum quam ulla scientia naturalis.

VII.

Aristoteles Fides supernaturalis nullam habuit notitiam.

VIII.

Quid Fides divina sit obicura non obstat quo minus Fides sit dispositio ad optimum.

Optimum in genere, & in specie tam in voluntate, tum in intellectu.

IX.

Uterius ostenditur Fidem esse virtutem intellectualem.

Melius est divina uterque attingere, quam creatam perfectam cognoscere.

X.

Quo sensu Fides simpliciter vocatur.

intellectualis est, quæ semper inclinat potentiam ad bonum suum, hoc autem semper facit Fides infusa, bonum namque intellectus est veritas, seu verum, ad hoc autem intellectum inclinat semper Fides divina, idque multo melius quam ulla scientia naturalis, tum quia est in entitate supernaturalis, sicque perfectissimo modo ornat & perficit intellectum, tum quia summè infallibilis; & quamvis in claritate à scientiis superetur, in certitudine tamen eas multis gradibus excedit, ut supra ostensum est, Disput. 9. Sect. 2. & 3. tum denique, quia de rebus supernaturalibus, ut de Trinitate, aliisque altissimis Fidei mysteriis, quæque natura rationalis captum superant, hominem instruit.

Dices: Aristoteles 6. Ethicorum, cap. 3. quinque tantum esse ait virtutes intellectuales, nempe *Artem, Scientiam, Prudentiam, Sapientiam, & Intellectum*. Respondetur, Aristotelem de Fide infusâ, seu supernaturali nullam habuisse notitiam, sed cognovisse solummodo Fidem humanam & fallibilem, quam nil mirum quod inter virtutes intellectuales non recensent, sicut ob eandem rationem è virtutum intellectualium numero excludit opinionem, quod nimirum incerta sit, & errori obnoxia. Plura hæc de re numero nono.

Dices secundò: Aristoteles sexto Physicorum textu 17. definire videtur virtutem, quod sit *Dispositio perfecti ad optimum*, ergo Fides non est virtus, cum non disponat ad optimum potentia, melior siquidem est intellectui scientia clara & evidens, quam Fides obscura. Distinguo antecedens, virtus est dispositio ad optimum in genere, concedo antecedens, in specie, nego. Explico distinctionem; optimum in genere voluntatis est *honestum*; optimum in genere intellectus *verum*: ad illud omnis virtus voluntatis disponit, ad hoc omnis virtus intellectus, & de his optime procedit definitio hæc Aristotelis, & dictum illud est verissimum. Optimum in specie tam in voluntate, quam intellectu, est actus perfectissimus, qui ab his potentis elicitur, de hoc autem actu intelligi dictum illud nequit, alioqui nullus erit actus virtutis in voluntate, nisi actus amoris Dei super omnia, nec ullus habitus virtutis præter habitum charitatis, sicque Spes non erit virtus, cum non attingat objectum suum perfectissimo modo, seu Deum propter se, sed ut bonum nobis.

Imo ulterius sequitur contra communem Philosophorum sententiam, Philosophiam non esse scientiam, cum non habeat demonstrationes tam evidentes, ac sunt demonstrationes Mathematicæ. Ad illud de Aristotele num. 7. dixi ibidem, cum Fidem supernaturalem seu infusam non cognovisset, sed tantum cognovit virtutes naturales seu acquisitas, sicque de iis solis est locutus. Sicutem Fides divina, seu assensus obscurus & infallibilis illi innotuisset, maxime circa res divinas, non videtur dubium, quin hujusmodi actum longè perfectiorem existimasset scientiâ naturali, præsertim cum libro secundo de partibus animalium, cap. 3. dicat: *Melius est divina uterque attingere, quam creatam perfectam cognoscere*: ergo & habitum ad hunc assensum inclinantem dixisset esse virtutem intellectualem, esseque sic appellanda, etiam præcisè prout est actus intellectus.

Quando verò Concilia & Patres Fidem appellant virtutem simpliciter, imitari Fides prout subest voluntati, seu piæ affectioni, à qua accipit

quod sit libera & meritoria. Nec ad hoc ut aliquid dicatur virtus simpliciter, requiritur ut sit in voluntate, sed sufficit quod voluntati subordinetur, & relationem aliquam ad eam habeat, juxta dicta supra, numero quarto ex Doctore Angelico.

SECTIO SECUNDA.

Sine habitus Fidei respectu omnium credendorum ejusdem speciei.

DISPUTATIONE præcedente, Sectione primâ diximus actus Fidei divinæ ex variis capitibus distingui specie, idque non solum ratione objecti materialis, sed etiam formalis secundarii, seu divinæ revelationis, quæ pro diversis specie objectis est specie diversa, ut ibidem ostensum est numero secundo. Item actus Fidei positivos diximus specie distingui à negativis. Nonnulli, ut Suarez hæc, Disput. 6. Sect. 3. numero octavo, dicunt actum explicitum Fidei non distingui specie ab actu implicito, quod nimirum uterque actus idem planè habeat objectum. Contrarium tamen videtur probabilius: quamvis siquidem idem adæquatè sit utriusque actus objectum, tam materiale quam formale, diversus tamen ille tendendi modus, abundè sufficere videtur ad hos actus specie distinguendos.

Hinc infero actus Fidei hominis & Angeli de eodem omnino objecto tam materiali quam formali, esse distinctos specie ob eandem rationem, propter diversum scilicet tendendi modum, homo siquidem materiali quodam & confuso modo in suis actibus procedit, Angelus modo longè subtiliore & distinctiore, qui diversus modus in ipsi utriusque actibus semper reluctat, ac proinde arguit substantialem in his actibus diversitatem.

Unde actus Fidei infimi Angeli in specificâ seu substantiali ratione superat actum Fidei hominis cujuscumque puri, etiam Beatissimæ Virginis. Hoc tamen non obstante potest actus hominis ratione majoris intensivis esse magis meritorius actu Angeli, sicut multum argenti in valore superat particulam auri. Imo actus Fidei in puro homine, æqualis etiam intensivis cum actu Angeli, esse potest ejusdem cum illo meriti; major enim illa subtilitas actus Angelici parum per se & directè confert ad rationem laudis & meriti, sed merè se habet materialiter. Indirectè tamen potest subtilitas illa Angeli ad valorem & majus meritum conducere, quatenus nimirum juvare potest ad firmius & constantius credendum.

Querimus itaque, cum tanta in actibus Fidei sit diversitas, etiam specie, utrum habitus Fidei sit unus specie, & indivisibilis, an diversi habitus partiales diversis specie actibus respondententes. Qua in re non unus est opinandi modus: alii namque Fidei habitum unum & indivisibilem esse statuunt, alii ex variis partialibus habitibus compactum. Loquimur autem in præsentem de habitu Fidei, non prout includit habitum voluntatis, seu piæ affectionis, diciturque Fides justificans, sed merè prout est habitus inclinans ad actus intellectus, quibus res revelatas credimus propter auctoritatem divinam.

Mihi

virtus simplici.
Dicitur est supra actus Fidei infusa ob varios rationis distinguendi specie.
De actu explicito Fidei, & implicito.
Actus Fidei hominis & Angeli differunt specie.
Actus Fidei in puro homine est potest magis meritorius actu Fidei in Angelo.
Utrum habitus Fidei sit unus specie, & indivisibilis.
Sermo est de solo habitu in intellectu.

V. Mihi probabilis videtur habitum Fidei, tum in hominibus, tum Angelis esse unum specie, imò unam in singulis numero qualitatem: ita S. Thomas hic, quæst. 4. art. 6. Suarez Disp. 7. sect. 1. num. 4. Coninck Disp. 16. dub. 2. n. 18. Hurtado hic, Disputatione 56. sectione 4. §. 46. ubi, quamvis asserat non posse vel ex Scripturâ, vel Conciliis, vel Patribus efficaciter ostendi habitum Fidei esse unum: ad id nihilominus probandum sufficere ait communem Scholasticorum consensum, ratione cujus affirmat contrarium sine temeritate defendi non posse. Hic autem habitus ad alia & alia objecta per novas species determinatur.

VI. Ratio assertionis est; cum enim negari nequeat, quin eadem qualitas plures actus, etiam specie distinctos producere possit, ut potentia intellectiva plures actus intellectus, voluntas voluntatis de facto producit; sicut & lux lucem producit & calorem, calor calorem & siccitatem, tantundem dici potest de habitu Fidei. Idem ergo habitus Fidei est speculativus & practicus, affirmativus & negativus, explicitus & implicitus, &c. quia est horum omnium actuum principium effectivum. Unde S. Augustinus libro 13. de Trin. cap. 2. ad hanc Fidei unitatem applicat illud ad Ephesios 4. v. 5. *Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma.* Multi tamen existimant hoc non de Fide formali intelligendum esse, sed de objectivâ.

VII. Confirmatur: Ex contrariâ quippe sententiâ sequeretur justos non esse jam sufficienter instructos ad credendum omnia quæ ipsis Deus, vel per seipsum, vel per Ecclesiam potest revelare, sed ad singula, quæ successivè proponuntur, mysteria alios & alios debere partiales habitus infundi. Confirmatur secundò: quicquid enim credimus, propter idem omnino objectum formale credimus, auctoritatem scilicet divinam; quamvis autem diversum objectum materiale, & formale etiam secundarium, ut diximus Disputatione præcedente, sectione primâ, reddat actus Fidei Theologicæ seu infusæ specie diversos, unus tamen & idem habitus, ut proximè ostensum est, potest ad diversos specie actus producendos concurrere. Unde hic habitus, non tantum ejusdem in omnibus specie esse dicitur, quamvis in singulis sit numero distinctus, sed à Theologis passim appellatur simplex qualitas, & extensivè indivisibilis, etiam si sit divisibilis intensivè, quòd per eum ipsam objectis firmiter & firmiter quis adherere possit. Rationes istæ pro hæc sententiâ probabiles sunt, non tamen convincunt.

VIII. Dices: Habitus scientifici naturales non per diversos tantum gradus intensiõnis constituuntur in ordine ad eadem objecta, sed per diversas veluti partes ad diversas conclusiones & objecta extenduntur, ut inter alios docet Vasquez 1. 2. Disp. 80. cap. 3. ergo idem dicendum videtur de habitu supernaturali Fidei. Respondetur, latam hic intercedere disparitatem; actus enim illi scientifici naturales, seu novæ conclusiones per actus producuntur, sicque per novos habitus partiales acquisitos, intellectus promptus redditur ad similes iterum actus producendos. Secus res se habet in habitu Fidei, qui non est habitus acquisitus, sed per se infusus, & est instar potentie, & dat posse simpliciter. Sicut ergo eadem potentia intellectiva varios, imò omnes actus scientificos producit, ita hic habitus infusus Fi-

dei omnes omnino producit assensus Fidei.

Quare habitus Fidei acquisitus non est qualitas simplex, sed diversæ ejus partes, non intensivè tantum, sed extensivè, modo aliorum habituum naturalium intellectus acquirantur. Unde quamvis, uti dixi, habitus supernaturalis & infusus Fidei sit ejusdem specie in omnibus, habitus tamen acquisitus potest in diversis hominibus esse specie diversus juxta varios actus Fidei, quos elicit unus, non alius, & clarè constat dum quis primò instituitur circa articulos Fidei; sicut enim hi successivè proponuntur, ita actus Fidei tum supernaturales, tum acquisiti, qui actus supernaturales comitantur, successivè circa nova & nova objecta proposita eliciuntur, etiam specie distincta: cum ergo uni plura, alii pauciora ex his objectis seu mysteriis interdum proponantur, quamvis habitus infusus Fidei, ut ostensum est, sit in omnibus idem specie, habitus tamen Fidei naturalis seu acquisitus est specie diversus, cum unus diversos specie Fidei naturalis actus eliciat, quos non elicit alius, & consequenter hæc partes illas habitus naturalis actibus illis respondens non acquirit.

IX. Habitus acquisitus Fidei componitur ex diversis partibus, tum extensivè, tum intensivè.

Differentia inter habitum Fidei infusum & acquisitum.

SECTIO TERTIA.

Reliqua ad habitus Fidei cognitionem necessaria.

QUÆRES primò: Cum Sectione præcedente dixerimus Fidem supernaturalem propter magnam similitudinem esse in omnibus fidelibus ejusdem specie, utrùm nihilominus suscipiat magis & minus. Respondetur, aliquo modo suscipere, alii enim magis, alii minus explicitè eadem objecta credunt; quare dici potest Fidem inter illos, qui explicitè reddere possunt rationem eorum, quæ credunt, esse magis unam, quam sit Fides illius, qui potest, & alterius, qui non potest reddere explicitè rationem illarum rerum, quibus per actus Fidei assentitur. Hoc sensu loquitur Sanctus Hieronymus capite primo in Epistolam ad Titum super verba illa Apostoli verbi 4. *Secundum communem Fidem. Quod quidem, inquit, melius mihi videtur, Apostoli Pauli & Titum Fidem fuisse communem, quam omnium credentium: in quibus pro varietate mentium Fides communis esse non poterat.*

I. Fidei similitudo recipit aliquo modo magis & minus.

S. Hieronymus tom. 6.

Quæres secundò: Utrùm præter habitum Fidei infundatur aliud lumen intellectui; id enim non semel insinuat Scriptura: secundæ etenim ad Corinthios cap. 4. v. 6. dicit Apostolus: *Deus, qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ, &c.* Item 1. Petri 2. v. 9. sic habetur: *Qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum.* Respondetur tamen, præter primam illuminationem, seu gratias prævenientes, per quas Deus mentem illustrat, ut perfectius quis apprehendat motiva credibilitatis, seu rationes ad mysterium aliquod credendum inducentes, & præter ipsos actus Fidei infusæ, per quos objecta nobis revelata credimus & cognoscimus, nullum lumen permanens infundi præter habitum Fidei, qui est lumen radicaliter effectivum actuum Fidei, juxta jam sæpius dicta. De hoc lumine, tum actuali, tum habituali intelliguntur loca Scripturæ proximè citata.

II. Præter habitum Fidei nulli aliud infunditur lumen permanens intellectui.

Lumen, aliud actuale, aliud habituale.